

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul VI — Nr. 47

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Miercuri, 23 februarie 1994

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
HOTĂRĂRI ALE CAMEREI DEPUTAȚILOR	
5. — Hotărâre pentru aprobarea Memorandumului privind politica economică a Guvernului României pentru anii 1994—1995, convenit cu Fondul Monetar Internațional	1—2
HOTĂRĂRI ALE SENATULUI	
4. — Hotărâre privind Memorandumul privind politica economică a Guvernului României pentru anii 1994—1995, convenit cu Fondul Monetar Internațional	2
Memorandum privind politica economică a Guvernului României	2—18

HOTĂRĂRI ALE CAMEREI DEPUTAȚILOR

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

HOTĂRĂRE

pentru aprobarea Memorandumului privind politica economică a Guvernului României pentru anii 1994—1995, convenit cu Fondul Monetar Internațional

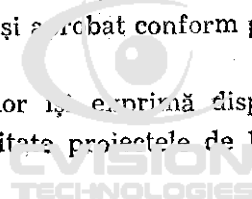
Camera Deputaților adoptă prezenta hotărâre.

Articol unic. — (1) Camera Deputaților aprobă Memorandumul privind politica economică a Guvernului României pentru anii 1994—1995, convenit cu Fondul Monetar Internațional, și cere Guvernului, Băncii Naționale a României și Fondului Proprietății de Stat să ia măsurile care decurg din angajamentele asumate.

(2) Camera Deputaților este de acord, în principiu, cu prevederile din schița bugetului consolidat pe anul

1994 și cere Guvernului să prezinte, într-un timp cât mai scurt posibil, proiectul bugetului de stat pe anul 1994, spre a fi dezbătut și aprobat conform procedurilor constituționale.

(3) Camera Deputaților exprimă disponibilitatea de a examina cu prioritate proiectele de legi care au

ca obiect punerea în aplicare a prevederilor memorandumului, îndeosebi a pachetului de legi vizând asigurarea veniturilor necesare bugetului pe anul 1994.

(4) Camera Deputaților cere Guvernului să ia măsurile de protecție socială compatibile cu starea economică și financiară a țării, în vederea menținerii unui sprijin social adecvat pentru procesul de reformă.

Această hotărâre a fost adoptată de Camera Deputaților în ședința din 8 februarie 1994, cu 173 voturi „pentru”, 32 voturi „contra” și 79 abțineri.

PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR
ADRIAN NĂSTASE

București, 8 februarie 1994.

Nr. 5.

HOTĂRÂRI ALE SENATULUI

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

SENATUL

HOTĂRÂRE

privind Memorandumul privind politica economică a Guvernului României pentru anii 1994—1995, convenit cu Fondul Monetar Internațional

Senatul adoptă prezenta hotărâre.

Art. 1. — (1) Senatul susține obiectivele de politică economică ale Guvernului României pentru anii 1994—1995, cuprinse în Memorandumul convenit cu Fondul Monetar Internațional, și cere Guvernului, Băncii Naționale a României și Fondului Proprietății de Stat să ia măsurile care decurg din angajamentele asumate.

(2) Senatul este de acord, în principiu, cu coordonatele schiței bugetului consolidat pe anul 1994 și cere Guvernului să prezinte, într-un timp cât mai scurt posibil, proiectul bugetului de stat pe anul 1994, spre a fi dezbătut și aprobat conform procedurilor constituționale.

(3) Senatul își exprimă disponibilitatea de a examina cu prioritate proiectele de legi care au ca obiect punerea în aplicare a prevederilor memorandumului, îndeosebi a pachetului de legi vizând asigurarea veniturilor necesare bugetului pe anul 1994.

(4) Senatul cere Guvernului să ia măsurile de protecție socială compatibile cu starea economică și financiară a țării, în vederea menținerii unui sprijin social adecvat pentru procesul de reformă.

Art. 2. — Senatul cere Guvernului, Băncii Naționale a României și Fondului Proprietății de Stat să înainteze Parlamentului României, în conformitate cu prevederile memorandumului, stadiul îndeplinirii criteriilor de performanță și a sarcinilor indicative la termenele intermediare stabilite în acord cu Fondul Monetar Internațional, pentru adoptarea pe cale legislativă a măsurilor adecvate.

PREȘEDINTELE SENATULUI

prof. univ. dr. OLIVIU GHERMAN

București, 9 februarie 1994.

Nr. 4.

MEMORANDUM

privind politica economică a Guvernului României

I. Introducere

1. În România se află în plină desfășurare un program complex de reforme menit să transforme țara noastră într-un sistem de planificare centralizată într-o economie de piață. Guvernul a pus în practică un set de reforme pe scară largă în domeniul legislativ și instituțional care au contribuit la reducerea substanțială a rolului statului în economie. Subvențiile la

consumator au fost eliminate și numai pentru un număr redus de bunuri de consum prețurile se află încă sub control. Restricțiile cantitative la import au fost eliminate, pentru protejarea industriei naționale folosindu-se doar taxe vamale. A fost realizată în mare măsură reforma sistemului financiar, iar băncile pot opera acum liber în cadrul și limitele normale de supra-

veghere și control definite de Banca Națională a României (B.N.R.). Toți cetățenii au acum dreptul să se lanseze în afaceri, să concureze pe piață, să achiziționeze, să dețină și să dispună de proprietăți. În sfârșit, Guvernul a început să transfere activele statului către populație.

2. Pentru realizarea obiectivelor programului de reformă pentru 1994—1995 se impune adoptarea și aplicarea simultană a unor politici macroeconomice și structurale ferme. Eforturile Guvernului, din ultimii trei ani, de folosire a mecanismului prețurilor, cursului de schimb și ratei dobânzii pentru alocarea resurselor în economie au fost subminate, *inter alia*, de probleme structurale perturbatoare, incluzând lipsa disciplinei financiare a întreprinderilor. Acestea, împreună cu șocurile externe și cu lipsa finanțării externe, au contribuit la creșterea inflației, devalorizarea puternică a cursului de schimb al leului și scăderea nivelului rezervelor valutare. Principalul scop al politicii economice în perioada următoare este de a rezolva aceste probleme prin combinarea politicilor financiare ferme cu un proces accelerat de privatizare și de restructurare a întreprinderilor, finalizându-se astfel etapa de stabilizare a procesului de reformă și punându-se bazele unei creșteri durabile.

3. Cea mai stringentă prioritate a programului Guvernului pentru 1994—1995 este de a declanșa un atac în forță asupra inflației, în condițiile în care etapa de ajustare a prețurilor în întreaga economie este practic încheiată. Pentru a sprijini efectele antiinflaționiste ale politicilor fiscale și monetare, Guvernul întreprinde o serie de măsuri de impunere a unor restricții bugetare severe întreprinderilor de stat și regiilor autonome și de reducere substanțială a volumului real al plăților restante între întreprinderi. Pași importanți au fost făcuți în direcția îmbunătățirii disciplinei financiare a întreprinderilor care înregistrează pierderi, incluzând penalități asupra arieratelor și stimulente manageriale, și accelerării procesului de privatizare și restructurare a întreprinderilor de stat. În continuare, în scopul îmbunătățirii alocării resurselor și încurajării creșterii economice se vor adopta măsuri de liberalizare a cursului de schimb, de accentuare a deschiderii regimului valutar și comercial, se va continua reforma financiară și se va urmări întărirea cadrului legal și instituțional, în vederea facilitării activității sectorului privat și îmbunătățirii concurenței.

4. Guvernul consideră că una dintre cele mai bune căi de asigurare a protecției sociale este o creștere economică sănătoasă în contextul unei inflații scăzute. În același timp Guvernul consideră că reformele economice și schimbările structurale pot reuși numai dacă se iau măsuri prin bugetul de stat și alte fonduri speciale pentru a reduce povara transformărilor asupra grupurilor sociale cele mai vulnerabile; în acest sens, un capitol important al acestui program îl constituie măsurile specifice de realizare a acestui obiectiv.

5. Obiectivele pe termen mediu ale Guvernului sunt menținerea sub control a inflației, asigurarea condițiilor pentru relansarea creșterii economice și o situație viabilă a balanței de plăți. Astfel, o dată cu finalizarea etapei de stabilizare, este de așteptat ca procesul de creștere economică să continue într-un ritm gradat cu 4% pe an în ultima parte a deceniului, în timp ce rata inflației va scădea la niveluri exprimate de o singură cifră. Creșterea economică susținută va necesita o creștere substanțială a investițiilor fixe, ceea ce, în con-

textul dificultății finanțării externe și necesității de stopare a deficitului contului curent extern, va necesita o mai mare mobilizare a economiilor interne, în special în sectorul public și în majoritatea societăților comerciale de stat.

6. Eforturile de lărgire a bazei exporturilor și de îmbunătățire a eficienței utilizării importurilor, pe fundalul unei finanțări externe limitate, sunt de așteptat să reducă deficitul contului curent extern de la circa 8% din P.I.B. în 1992 la mai puțin de 2% în 1997. Datorită incertitudinii perspectivelor pe termen mediu și a unui „vârf” de rambursare a datoriei externe la sfârșitul acestui deceniu, Guvernul intenționează să sporească rapid rezervele valutare ale sistemului bancar, contribuind astfel la creșterea încrederii în cursul de schimb și reducerea vulnerabilității economiei la șocurile externe. Obiectivul este de a atinge un nivel echivalent cu acoperirea importurilor pe cel puțin trei luni până la sfârșitul anului 1994 și aproape patru luni până în 1997. Astfel, deși se întreprind eforturi de mobilizare a resurselor interne și de a menține cererea la niveluri rezonabile, nevoile României de finanțare vor rămâne totuși semnificative, necesitând finanțare suplimentară masivă în următorii ani. Cu toate acestea, Guvernul se așteaptă ca necesitățile de finanțare excepțională să dispară până în 1998, reflectând îmbunătățirea prognozată a situației contului curent, creșterea fluxului de investiții străine directe ca răspuns la reforma economică, inclusiv la liberalizarea cursului de schimb și privatizarea întreprinderilor, ca și perspectiva unei creșteri potențiale a finanțării prin intermediul pieței internaționale de capital.

7. Guvernul va supune Parlamentului spre aprobare Memorandumul privind politica economică, o schiță a bugetului pe 1994 și pachetul de legi privind creșterea veniturilor necesare pentru realizarea bugetului pe 1994.

II. Politici structurale și macroeconomice pentru 1994 și 1995

8. Guvernul va implementa un program de politici financiare și structurale în vederea reducerii substanțiale a inflației și a constituirii rezervelor valutare, simultan cu asigurarea condițiilor pentru relansarea producției. În ceea ce privește inflația, obiectivul este de a-i reduce nivelul de la maximum de 314% înregistrat în cele 12 luni încheiate în octombrie 1993, la circa 75% în anul ce se va încheia în decembrie 1994 și aproximativ 35% pentru ultimele 12 luni ale acestui aranjament. B.N.R. va desfășura operațiuni pe piața valutară astfel încât să-și sporească depozitele de rezerve valutare brute la 900 milioane dolari S.U.A. până la sfârșitul anului 1995, iar strategia sa de intervenție pe piața valutară și de acumulare a rezervelor va fi direcționată în vederea îndeplinirii sarcinii indicative pentru rezervele internaționale ale B.N.R., prevăzută în anexa nr. I.

Politica fiscală

9. Guvernul a întreprins eforturi susținute în 1993 pentru a controla deficitul consolidat al bugetului administrației centrale, administrațiilor locale și unor fonduri extrabugetare pentru servicii sociale. Astfel, se prevede ca deficitul bugetului consolidat în 1993 (inclusiv costurile și conturile extrabugetare) să nu depășească 4,5% din P.I.B., față de 5,6% în 1992. Acest

rezultat a fost obținut mai ales pe baza politicilor stricte în privința cheltuielilor și îmbunătățirii colectării veniturilor. Urmare înlăturării totale a subvențiilor de consum începând cu 1 mai 1993, se estimează ca subvențiile totale măsurate ca procent în P.I.B. să scadă de la 13,6% în 1992 la circa 6% în 1993 și, de asemenea, și alte capitole de cheltuieli au fost sever restrânse. Capacitatea de a controla cheltuielile publice a fost întărită și prin introducerea prevederii de a bloca 40% din creșterile de cheltuieli în trimestrul IV 1993, pentru cazul în care veniturile vor fi sub nivelurile proiectate. În ceea ce privește veniturile, cea mai importantă schimbare care a avut loc se referă la introducerea T.V.A. la un nivel de 18%, de la 1 iulie 1993, ceea ce a contribuit la creșterea semnificativă a bazei de impozitare pe consum. Cu toate acestea, în 1993, veniturile bugetului consolidat au scăzut în raport cu P.I.B.

10. Pentru a asigura realizarea obiectivelor sale de stabilizare economică, Guvernul consideră esențială continuarea implementării politicii de austeritate bugetară în 1994 și, în acest scop, a elaborat măsuri ferme de limitare a deficitului bugetar în 1994. Este, de asemenea, prevăzută continuarea îmbunătățirii structurii de cheltuieli, care să reflecte economiile ce vor fi obținute prin politicile la care se angajează fiecare ministru și care va fi însoțită de măsuri fiscale care să lărgească substanțial baza de impozitare și astfel să contrabalanseze erodarea veniturilor. Guvernul va limita deficitul prevăzut pentru 1994 al bugetului consolidat la cel mult 3,6% din P.I.B.

11. În ceea ce privește *veniturile*, Guvernul urmează să prezinte Parlamentului un pachet substanțial de măsuri de creștere a acestora, de la care se așteaptă o creștere a încasărilor de aproximativ 2% din P.I.B. în 1994, oprindu-se astfel scăderea veniturilor bugetare ca procent în P.I.B. Aceste măsuri includ schimbări fundamentale în sistemul de impozitare a profitului, care vor introduce o corectare a bazei de impozitare funcție de nivelul inflației și o reducere a impozitului pentru profitul reinvestit, simultan cu eliminarea scutiților de impozite, inclusiv cele prevăzute pentru societățile mixte, în Legea privind regimul investițiilor străine. În plus, Guvernul a trimis Parlamentului spre aprobare proiecte de legi pentru îmbunătățirea sistemului de impozitare a veniturilor agricole, creșterea impozitelor locale și a accizelor, prin introducerea de accize mai mari asupra produselor petroliere și de noi accize pentru anumite bunuri de folosință îndelungată, inclusiv mașini de lux. De asemenea, în prezent Guvernul elaborează măsuri de reducere a evaziunii fiscale prin înăsprirea procedurilor de control și colectarea mai eficientă a taxelor vamale. Luând în considerare aceste măsuri, Guvernul va asigura ca veniturile bugetului consolidat în 1994 să crească de la un nivel estimat la circa 29,0% în P.I.B. în 1993, la un nivel care să nu fie inferior procentajului de 29,6 în P.I.B. în 1994.

12. În ceea ce privește *cheltuielile*, Guvernul consideră că este necesară o reducere a cheltuielilor curente, în scopul atingerii obiectivelor prevăzute pentru deficitul bugetar și al creării unei marje de resurse necesare pentru accelerarea procesului de restructurare economică și sprijinire a acestuia prin măsuri precise de protecție socială. O schiță a bugetului pe 1994, care să reflecte aceste obiective, va fi supusă Parlamentului spre aprobare, împreună cu acest memorandum și cu pachetul de legi privind veniturile, aliniat politicilor prevăzute în acest memorandum. Guvernul va

supune spre aprobare Parlamentului întregul proiect al legii bugetului până la sfârșitul lunii ianuarie 1994. Guvernul intenționează să reducă sever cheltuielile curente la bunuri și servicii, ca și pe cele pentru salarii; astfel încât, calculate ca un procent din P.I.B., acestea să reflecte o scădere de la 11,5% în 1993 la 11,4% în 1994, *inter alia*, prin restricții salariale și reducerea în continuare a numărului funcționarilor publici (în pofida unor creșteri de personal, necesară pentru derularea reformei). De asemenea, vor fi reduse subvențiile pentru agricultori și alte categorii de producători, care constituiau o distorsiune în procesul de alocare a resurselor și o povară financiară importantă pentru buget; subvențiile vor scădea de la circa 6% în P.I.B. în 1993 la 3,5% în 1994. Prin îmbunătățirea orientării transferurilor sociale, costurile transferurilor se vor reduce de la aproximativ 10,6% în P.I.B. în 1993 la 10,4% în 1994. În proiectul de buget pe 1994 sunt prevăzute măsurile care să reducă principalele cheltuieli.

13. După cum este prevăzut și în proiectul de buget, Guvernul intenționează să continue și în 1994 aplicarea controlului strict asupra cheltuielilor, inițiat în ultimul trimestru din anul 1993, care implică reducerea cheltuielilor pe măsura nerealizării veniturilor proiectate. Acest sistem va fi aplicat de la începutul anului 1994 și prevederile legale aferente vor fi incluse în Legea bugetului pe 1994. Cheltuielile bugetare curente în 1994 vor fi astfel reduse la 14.863 miliarde lei în 1994, ridicându-se la circa 27,7% din P.I.B. (o reducere de 1,1% din P.I.B. față de nivelul din 1993), în timp ce cheltuielile de capital vor crește de la 3,5% la 5% din P.I.B. Cheltuielile definite în sensul limitelor de mai sus vor include toate plățile de capital sau de dobândă ale Guvernului, care sunt scadente dar neefectuate la data aplicării acestei limite.

14. Guvernul este hotărât ca, simultan cu eliminarea subvențiilor la consumatori și intensificarea reformelor structurale, să mențină și să îmbunătățească sistemul de protecție socială în vederea atenuării presiunii asupra grupurilor vulnerabile ale populației în timpul tranziției. În special, Guvernul va continua pregătirile pentru introducerea în 1994 a sistemului de plăți pe baza verificării mijloacelor de trai către familiile cu venituri reduse (cu asistență din partea Băncii Mondiale). Datorită resurselor limitate, este esențială îmbunătățirea direcționării sprijinului social existent. În cadrul proiectului de buget consolidat pe 1994, cheltuielile pentru asigurări sociale (incluzând în special pensii, ajutoare pentru persoane handicapate, ajutoare de boală și maternitate și ajutoare de șomaj) sunt prevăzute a reprezenta 8,2% din P.I.B. în 1994. Numărul șomerilor este prevăzut să crească în 1994 și ajutoarele totale de șomaj sunt anticipate să fie 1,4% din P.I.B. în 1994; dacă aceste ajutoare sunt mai mari, cheltuielile aferente vor fi compensate de economii.

15. În plus față de redirecționarea pe termen mediu a prevederilor sociale, Guvernul consideră esențială implementarea unor programe de protecție socială care să atenueze impactul imediat al măsurilor de restructurare economică asupra populației cu venituri reduse, cum ar fi măsurile luate în legătură cu eliminarea subvențiilor la consumator în mai 1993 sub forma plăților speciale de pensii și salarii, care să se adauge recentei îmbunătățiri a regimului alocațiilor pentru copii, în sensul generalizării lor. Mai mult, măsuri specifice de protecție socială sunt implementate în vederea protecției grupurilor cele mai vulnerabile de efectele măsurilor

rilor de restructurare care vor fi luate în perioada decembrie 1993 — aprilie 1994, inclusiv pentru compensarea costului încălzirii locuințelor, cu respectarea obiectivelor fiscale generale stabilite în acest memorandum.

16. În plus față de politicile de venituri și cheltuieli planificate a fi aplicate în 1994, Guvernul a pregătit un număr de măsuri suplimentare care să fie aplicate în cazul în care veniturile și/sau finanțarea externă în 1994 se vor situa sub nivelurile proiectate sau dacă evoluții ulterioare neașteptate vor conduce la cheltuieli bugetare mai mari decât cele prevăzute. Aceste măsuri, ale căror efecte sunt estimate la aproximativ 540 miliarde lei (1% din P.I.B.), vor fi pregătite în următoarele domenii: accize noi sau majorate la bunurile de folosință îndelungată și automobile (55 miliarde lei); accize majorate la produsele petroliere și gaze naturale (20 miliarde lei); extinderea în continuare a bazei de impozitare T.V.A. (80 miliarde lei), un impozit redus pe veniturile din dobânzi ale persoanelor fizice (95 miliarde lei); reduceri de personal în sectorul de stat în cursul anului 1994 corespunzător unei scăderi de 2% anual (70 miliarde lei); o reducere cu 15% a subvențiilor la producător, exceptând producătorii agricoli (165 miliarde lei); reducerea cheltuielilor de capital mai puțin esențiale (55 miliarde lei). În cazul în care deficitul de venituri și/sau finanțare externă va depăși 1% din P.I.B., vor fi implementate măsuri suplimentare care să asigure îndeplinirea obiectivului privind deficitul bugetar.

17. Programul de investiții publice în 1994 se va concentra asupra necesităților esențiale ale infrastructurii, în special în domeniile energetic, transporturi, lucrări edilitare și telecomunicații, care vor fi finanțate cu respectarea limitelor deficitului bugetului consolidat. Datorită faptului că resursele pentru investiții sunt reduse, Guvernul va acorda o deosebită atenție asigurării concentrării programului de investiții publice asupra modernizării și asupra noilor proiecte cu rentabilitate maximă și va instituționaliza o planificare adecvată a investițiilor publice. Guvernul a purtat discuții susținute cu Banca Mondială asupra priorităților investițiilor publice, iar în mai 1993 a avut loc întâlnirea Grupului Consultativ care a avut drept scop solicitarea de fonduri suplimentare pe termen lung pentru acest program. Analizarea de către Banca Mondială a programului de investiții publice a constituit un element important în evaluarea politicii fiscale proiectate în contextul acestui program. O nouă întâlnire a Grupului Consultativ este programată pentru iunie 1994, iar evaluările Băncii Mondiale asupra programului de investiții publice curente și de perspectivă vor constitui și ele un element important în evaluarea obiectivelor și priorităților fiscale pentru 1995.

18. Guvernul este ferm hotărât să accelereze restructurarea economică, dar este deplin conștient de faptul că implementarea cu succes a reformei întreprinderilor și sistemului bancar necesită analizarea amănunțită a impactului acesteia asupra bugetului. Guvernul intenționează ca în 1994 să contribuie la finanțarea restructurării majorității întreprinderilor de stat, după cum va fi necesar, prin intermediul Fondului Privatizării de Stat (F.P.S.), prin utilizarea parțială a dividendelor întreprinderilor și a sumelor rezultate din privatizare și vânzarea de active. O agenție autonomă de restructurare din cadrul F.P.S. va contribui la finanțarea costurilor de redu-

cere a dimensiunilor, raționalizare sau închidere a întreprinderilor care nu sunt viabile în forma lor actuală. Cheltuielile și veniturile F.P.S. trebuie să se încadreze în limitele deficitului bugetului consolidat prevăzute în acest program. Cheltuielile F.P.S., inclusiv cele privind activitatea Agenției de Restructurare, vor fi limitate la nivelul veniturilor provenind din dividende și din procesul de privatizare și, mai mult, nu vor depăși 0,8% din P.I.B. în 1994; F.P.S. nu va emite garanții. De asemenea, s-a fixat o limită de 0,5% din P.I.B. pentru garanțiile guvernamentale la creditele bancare interne necesare pentru micșorarea și restructurarea întreprinderilor actualmente neviabile și această limită se referă și la asumarea datoriei întreprinderilor către bănci, în contextul atenuării presiunii exercitate de restructurarea economică. Nu se vor întreprinde acțiuni de garantare și asumare de datorii, cu excepția celor prevăzute în cadrul planurilor analizate de Agenția de Restructurare și convenite cu Guvernul. Limita acestor garanții și asumări de datorii va constitui un criteriu de performanță în cadrul aranjamentului (anexa nr. II). În sfârșit, Guvernul, în strânsă colaborare cu F.P.S., va asigura disponibilizarea fondurilor în 1994, dacă este necesar, și mai substanțial în 1995 pentru reconstituirea capitalului adecvat față de activele ponderate în funcție de risc la principalele bănci de stat. Această alocare se va efectua în limitele deficitului bugetului consolidat, stabilite în acest memorandum.

19. Deficitul bugetar de 1.936 miliarde lei va fi finanțat în 1994 prin: credit intern net de 1.035 miliarde lei și finanțare externă în valoare de 901 miliarde lei. Criteriile de performanță ale programului se vor stabili pe baza limitelor creditului net al sistemului bancar către bugetul consolidat, corespunzător celor de mai sus (anexa nr. III). Limitele vor fi diminuate cu excedentul finanțării interne nebankare și al finanțării externe față de nivelurile programate și cu orice obligație a bugetului consolidat către întreprinderi sau bănci, scadentă dar neplătită.

20. Pentru 1995, Guvernul intenționează continuarea reducerii deficitului bugetar până la aproximativ 3% din P.I.B. pentru a asigura îmbunătățirea prevăzută a situației balanței de plăți și reducerea ratei inflației. În vederea îndeplinirii acestui obiectiv, va fi realizată o îmbunătățire substanțială a structurii bugetului, incluzând, în special, o realocare a cheltuielilor pentru subvenții către investițiile de infrastructură. Mai mult, Guvernul intenționează să introducă în ianuarie 1995 impozitul pe venitul global. Obiectivele și conținutul politicii fiscale guvernamentale în 1995 vor fi discutate în cadrul primei analize a programului și aprobarea bugetului pentru 1995, care să satisfacă sarcinile cantitative stabilite pentru prima analiză, va constitui un criteriu de performanță pentru tragerea din februarie 1995.

Politica monetară și reforma sectorului financiar

21. Guvernul consideră că implementarea consecventă de restricții monetare severe însoțite de rate ale dobânzii real pozitive este esențială pentru asigurarea credibilității programului său de stabilizare, creșterea încrederii pe plan intern în moneda națională și asigurarea unui cadru adecvat liberalizării cursului de schimb. Politica monetară va constitui, astfel, principala ancoră nominală a programului de stabilizare pe 1994, revenindu-i sarcina ca, împreună cu măsurile de politică fiscală și salarială și cu instituirea unei discipline financiare mai stricte, să reducă substanțial rata

inflației. În lumina experienței de după 1990, Guvernul și B.N.R. au întreprins recent un număr de reforme structurale în vederea îmbunătățirii eficienței politicii monetare, prezentată în continuare.

22. În primul rând, implementarea unei politici monetare stricte a fost subminată în trecut de insuficienta disciplină financiară din întreprinderile de stat, care a dus la creșterea rapidă a plăților restante, întreprinderile finanțându-și astfel activitatea din resurse exterioare sistemului bancar. Guvernul consideră prioritară reducerea volumului plăților restante în timpul procesului de stabilizare. În acest scop, este aplicat un program susținut în vederea impunerii unei mai stricte discipline financiare în societățile comerciale de stat și regiile autonome, așa cum este descris în paragrafele de la 37 la 52 de mai jos, și este prevăzut ca implementarea fermă a acestor măsuri să contribuie la o reducere reală substanțială a nivelului plăților restante. Reducerea plăților restante la nivelurile stabilite în anexa nr. IV va constitui un reper cantitativ în cadrul primei și celei de-a doua analize; mai mult, obiectivele privind plățile restante ale întreprinderilor la 30 iunie 1994 vor constitui o sarcină indicativă în cadrul programului și, dacă aceasta nu va fi realizată, Guvernul se va consulta cu reprezentanții F.M.I. pentru a reexamina obiectivele financiare stabilite în acest memorandum și va propune modificările necesare ale criteriului de performanță referitor la nivelul activelor interne nete ale sistemului bancar la 30 septembrie 1994.

23. B.N.R. nu va întreprinde nici o operațiune de compensare selectivă sau globală și nu va aplica nici un aranjament special de acordare de credit băncilor sau direct întreprinderilor în vederea facilitării lichidării datoriei sau a creanțelor acumulate sub forma plăților restante între întreprinderi.

24. În al doilea rând, în vederea eliminării totale a obstacolelor în aplicarea politicii monetare, Guvernul și B.N.R. vor elimina, treptat, până la sfârșitul anului 1993, toate creditele de refinanțare subvenționate (cu excepția volumului existent de creanțe conform Legii nr. 7/1992). B.N.R. nu va acorda, pe durata acestui aranjament, nici un credit de refinanțare cu dobândă sub nivelul ratei de referință, și nici credite la care dobânda este amânată pentru perioade mai mari de o lună.

25. În al treilea rând, conform convenției cu B.N.R., Guvernul a întreprins acțiuni ferme de a limita impactul monetar al finanțării deficitului prin transferarea unei părți considerabile a creditului său de la B.N.R. la C.E.C. și prin transferarea majorității depozitelor sale de la băncile comerciale la B.N.R. Pe durata acestui aranjament, Guvernul va întreprinde măsuri pentru ca mărimea datoriei sale către B.N.R. să nu contravină restricțiilor specificate în art. 31 al Legii nr. 34/1991 privind Statutul B.N.R., reducând astfel substanțial presiunea pe care finanțarea bugetară o exercită asupra administrării bazei monetare (pasivul B.N.R.). Guvernul și B.N.R. consideră că rolul B.N.R. în derularea unei politici monetare stricte a fost întărit prin măsurile structurale descrise mai sus, care au completat măsurile anterioare de eliminare a plafoanelor de credit, de introducere a rezervelor de lichidități obligatorii și de îmbunătățire a eficienței sistemului rezervelor obligatorii prin lărgirea bazei acestora, ca urmare a includerii depunerilor populației și aplicării unor penalizări severe pentru nerespectarea acestuia.

26. În acest context și luând în considerare scăderea programată a volumului plăților restante între întreprinderi, Guvernul a stabilit obiectivele politicii monetare pentru 1994, pornind de la estimări prudente ale evoluției prețurilor și cererii de bani. În acest scop, programul Guvernului permite o creștere a masei monetare (exprimată în moneda națională) de 60% în timpul primului semestru din 1994 și 36% în cel de-al doilea semestru, în funcție de scăderea rapidă a nivelului inflației. Programul de credit pentru 1994 va ține cont de această creștere monetară și de creșterea propusă a rezervelor internaționale nete, dar, de asemenea, va asigura că există în 1994 o creștere corespunzătoare a nivelului real al creditului bancar către sectorul neguvernamental, inclusiv întreprinderile de stat și private. Activele interne nete ale sistemului bancar sunt proiectate să crească cu aproximativ 56% și 32% în primul și, respectiv, al doilea semestru ale anului 1994. Plafoanele la stocul de active interne nete ale sistemului bancar constituie un criteriu de performanță, după cum este prevăzut în anexa nr. V. Datorită schimbărilor majore care afectează în prezent sistemul financiar din România, inclusiv reforma cursului de schimb și a ratei dobânzii, este posibil ca cererea de bani să se abată considerabil de la proiectiile cuprinse în acest program. În cazul unei evoluții a cererii de bani substanțial diferită de cea anticipată până la 30 iunie 1994 (ca și în cazul nerealizării sarcinii indicative pentru arierate la acea dată), Guvernul și B.N.R. se vor consulta cu F.M.I. în vederea reexaminării obiectivelor financiare stabilite pentru al doilea semestru din 1994, inclusiv a propunerii de modificare, după caz, a criteriilor de performanță pentru 30 septembrie 1994. La data efectuării primei analize, se vor conveni cu F.M.I. și obiectivele de politică monetară pentru anul 1995, ca și criteriile de performanță privind activele interne nete ale sistemului bancar la 31 decembrie 1994, 31 martie 1995 și 30 iunie 1995.

27. Deși datele privind distribuția creditului bancar sunt insuficiente, B.N.R. va acorda o atenție deosebită facilitării accesului sectorului privat în curs de dezvoltare la credite bancare noi, în special prin aplicarea mai eficientă a măsurilor prudențiale care să evite dirijarea creditului bancar către întreprinderile neviabile. Inițiativele Guvernului și F.P.S. de a aplica măsuri de restructurare și instituire a disciplinei financiare în întreprinderi vor constitui o completare esențială a acestor politici. În plus, la fiecare analiză a programului, F.M.I. va face o evaluare a progreselor înregistrate în identificarea și supravegherea creșterii creditului către întreprinderile de stat și sectorul privat.

28. Pentru îndeplinirea obiectivelor politicii monetare în 1994, B.N.R. intenționează să continue folosirea, în special, a instrumentelor indirecte de control monetar, limitând injecția de lichidități nete prin operațiuni de refinanțare la niveluri corespunzătoare obiectivelor monetare globale. B.N.R. va stabili, pe durata programului, repere cantitative pentru baza monetară (pasivul B.N.R.), ca jaloane pentru politica monetară. Obiectivul privind masa monetară a fost discutat cu experții F.M.I. și corespunde programului privind politica monetară din cadrul aranjamentului, constituind, de asemenea, sarcina indicativă în cadrul programului financiar (anexa nr. VI). La data efectuării primei analize, sarcina indicativă pentru masa monetară va fi stabilită pentru restul perioadei până la sfârșitul aranjamentului.

29. Reformele prezentate mai sus în vederea întăririi aspectului structural al politicii monetare au ca scop facilitarea menținerii controlului strict asupra creșterii bazei monetare, contribuind astfel la creșterea semnificativă a *ratei nominale a dobânzii*. Acțiunile recente întreprinse de B.N.R. în această direcție au inclus reintroducerea licitațiilor de credit în care rata dobânzii determinată pe piață a depășit substanțial rata normală de referință, ca și o creștere semnificativă a ratei creditului „overdraft”, având drept consecință o creștere puternică a ratei medii a dobânzii purtate de creditele B.N.R. În ultimele luni, B.N.R. a extins folosirea licitațiilor de credit, împreună cu aplicarea de penalizări pentru creditul „overdraft”, reducând utilizarea liniilor de credit obișnuite și eliminând practic creditele subvenționate. În continuare, B.N.R. dezvoltă și întărește aceste modalități de refinanțare prin solicitarea de garanții pentru fiecare instrument de refinanțare și prin evitarea utilizării excesive sau a dependenței băncilor de creditul „overdraft”, prin fixarea de plafoane pentru bănci în ce privește accesul la această facilitate. În plus, transferarea majorității depozitelor publice de la băncile comerciale la B.N.R. a limitat accesul băncilor la credite ieftine din această sursă. B.N.R. supraveghează și introduce proceduri stricte de control asupra sumelor în tranzit în sistemul bancar prin intermediul penalizărilor financiare la sumele excesive în tranzit aplicate fiecărei bănci.

30. Acțiunile de aplicare a restricțiilor monetare se prevăd a avea ca rezultat o creștere rapidă și semnificativă a ratei dobânzii la C.E.C. și la băncile comerciale la niveluri real pozitive, deoarece Guvernul și B.N.R. consideră aceasta esențială pentru întărirea încrederii în activele interne și pentru acordarea de stimulente corespunzătoare deponenților interni. Pentru a îmbunătăți eficiența alocării creditelor și a oferi stimulente pentru economii, B.N.R. va asigura o structură flexibilă a ratei dobânzii și niveluri ale ratelor care să reflecte condițiile pieței. Dacă ratele dobânzilor băncilor comerciale se adaptează prea lent la schimbările intervenite în ratele B.N.R., aceasta va aplica un set de măsuri suplimentare în scopul îmbunătățirii structurii ratei dobânzii. Asemenea măsuri ar putea include, *inter alia*, transferul depozitelor guvernamentale aflate încă la băncile comerciale, de la acestea la B.N.R., preluarea depunerilor de la C.E.C. și alte bănci, emiterea de titluri de valoare B.N.R. cu dobândă aliniată la structura ratei B.N.R., în vederea absorbirii lichidității, și, dacă este cazul, măsuri administrative, cum ar fi limitarea accesului la licitațiile de refinanțare pentru băncile care nu reușesc să-și adapteze ratele dobânzii pentru depuneri. Pentru a facilita evaluarea periodică a evoluției ratei dobânzii, B.N.R. va introduce până la sfârșitul lunii decembrie 1993 un sistem de urmărire sistematică și regulată a ratei, care va cuprinde evoluțiile ratelor la depunerile și împrumuturile majore la C.E.C. și la băncile comerciale.

31. Creșterea substanțială a ratei dobânzii înregistrate în ultima perioadă, care a generat profituri importante pentru B.N.R., se așteaptă să fie și în continuare la niveluri mari până la reducerea inflației și diminuarea corespunzătoare a ratei dobânzii. Pentru a sprijini politica de restricții monetare B.N.R. intenționează să utilizeze o parte a profitului său în scopul constituirii capitalului și rezervelor proprii la niveluri care să permită anularea pierderilor majore rezultate din reevaluări înregistrate în cursul ultimilor ani. Profitul neutilizat pentru constituirea de rezerve în acest scop,

pentru anularea creanțelor restante față de administrația centrală sau pentru scopurile curente ale B.N.R., va fi transferat la bugetul de stat.

32. Aplicarea efectivă în 1994 a controlului monetar indirect, ca și reacția ratei dobânzii la acțiunea mecanismelor pieței, va fi ușurată de înființarea *pieței titlurilor de valoare și de capital*, în special în ce privește instrumentele negociabile, inclusiv titlurile guvernamentale purtând dobândă la nivelul pieței. Guvernul intenționează să înceapă emiterea titlurilor de valoare până la sfârșitul lunii ianuarie 1994, iar evoluția acestui program va fi discutată în cadrul primei analize.

33. Guvernul și B.N.R. sunt ferm hotărâți să înființeze o piață modernă de capital care să faciliteze finanțarea investițiilor de către agenții economici, ca și asigurarea unei surse nemonetare pentru finanțarea publică. În 1994 va fi aplicat un program care să sprijine dezvoltarea pieței titlurilor de valoare, iar Guvernul și B.N.R. vor susține aprobarea unei legi privind înființarea Bursei de valori în procedură de urgență, aplicarea acestei legi fiind considerată ca reper structural la data efectuării primei analize. În plus, optimizarea sistemului de plăți și clearing constituie în prezent o prioritate pentru B.N.R. și se așteaptă înregistrarea unor progrese vizibile până la data efectuării primei analize. Ca un prim pas, B.N.R. va încuraja introducerea de către băncile comerciale a unor noi instrumente de plată, care ar putea fi onorate în cel mai scurt timp posibil pentru a accelera plățile dintre clienții diferitelor bănci. Sub egida B.N.R. va fi înființat un sistem modern de plăți; realizarea acestuia constituie, de asemenea, un reper structural la data celei de-a doua analize.

34. O altă măsură avută în vedere de Guvern și de B.N.R. este de a determina C.E.C.-ul să fie mai receptiv la condițiile de piață. Guvernul va elabora propuneri detaliate pentru reforma și restructurarea activității C.E.C., inclusiv modificări în legislație care să clarifice rolul C.E.C. în cadrul sistemului bancar. Stimulentele manageriale vor fi întărite și va fi introdus un sistem modernizat de prelucrare a datelor, ca premisă pentru largirea gamei de servicii oferite de C.E.C. În plus, Guvernul, împreună cu B.N.R., intenționează să asigure pe durata programului rate ale dobânzii real pozitive pentru depunerile la termen de la C.E.C., ca și rate ale dobânzii pentru depunerile la vedere mai apropiate de rata inflației decât în trecut. Progresele înregistrate în elaborarea propunerilor pentru reforma structurală a C.E.C. vor fi discutate în cadrul primei analize, iar progresele în implementarea acesteia vor constitui un reper structural în cadrul celei de-a doua analize.

35. Ținând seama de influența pe care un sistem bancar sănătos o poate exercita asupra creșterii economice, B.N.R. întreprinde măsuri pentru întărirea *activității sale curente de supraveghere bancară*. În acest scop B.N.R. primește asistență tehnică de la C.E. — PHARE și din alte surse. Până la sfârșitul lunii ianuarie 1994 vor fi emise directive prudențiale pentru sistemul bancar în privința clasificării și acordării împrumuturilor, ca și în ce privește constituirea de rezerve, adecvarea capitalului și riscul valutar. Începând cu luna decembrie 1993, B.N.R. inițiază inspecții lunare la sediile băncilor de stat și private, în vederea asigurării solidității financiare a acestor instituții, ca și a respectării de către acestea a legilor și regulamentelor în vigoare. Succesul reformei bancare presupune creșterea personalului B.N.R. implicat în activitatea de supraveghere, pentru a asigura aplicarea

directivelor prudențiale de către bănci și a permite un program corespunzător de inspecții pe teren. De asemenea, B.N.R. și Guvernul vor încuraja băncile importante să-și înființeze sectoare care să faciliteze restructurarea întreprinderilor și să întreprindă acțiuni care să întărească disciplina financiară în cadrul acestor întreprinderi. După definitivarea programului de restructurare a întreprinderilor mari care înregistrează pierderi și începerea implementării acestei operațiuni, creditele neperformante rămase la bănci vor fi complet provizionate, iar provizioanele vor fi neimpozabile cel mai târziu până în anul fiscal 1995. Supravegherea strictă de către B.N.R. are drept scop să contracareze eventuala lipsă de încredere în sistemul financiar; mai mult, în cazul apariției de dificultăți în sistemul financiar, Guvernul și B.N.R. vor limita sprijinul acordat la onorarea garanțiilor guvernamentale pentru depunerile din sistemul C.E.C., ca și la facilitarea B.N.R. de acordare de credite de ultimă instanță.

36. Paralel cu restructurarea întreprinderilor, Guvernul și B.N.R. vor adopta o *strategie de privatizare și restructurare a băncilor comerciale* și vor pregăti un plan corespunzător pentru aceasta, care va constitui un reper structural pentru prima analiză a programului. Restructurarea băncilor va fi realizată pe baza unor expertize detaliate ale bilanșurilor băncilor, efectuate de firme independente de expertiză. Pe baza rezultatelor desprinse din rapoartele anuale privind activitatea de supraveghere pentru 1993 și 1994, B.N.R. va pregăti evaluări în scris asupra necesității volumului și eşalonării recapitalizării băncilor. Bilanșul băncilor comerciale de stat va fi restructurat în timp printr-o combinație adecvată de titluri guvernamentale și capital nou, incluzând mai ales o injecție de capital privat, în vederea creșterii capitalului bancar la niveluri suficiente pentru îndeplinirea standardelor convenite pe plan internațional. Implementarea primului stadiu al planului de restructurare și recapitalizare a băncilor, care este prevăzut să includă și privatizarea a două bănci de stat până în mai 1995, va constitui un reper structural în cadrul celei de-a doua analize a programului. Acestea, împreună cu alte măsuri de reformă a sectorului financiar, vor fi elaborate împreună cu reprezentanții Băncii Mondiale, în contextul viitorului credit pentru reforma sectorului financiar și a întreprinderilor (F.E.S.A.L.).

Privatizarea, reforma întreprinderii și disciplina financiară

37. Guvernul privește *privatizarea activelor proprietate de stat* ca esențială pentru îmbunătățirea eficienței și competitivității economiei românești și relansarea creșterii economice. Progrese însemnate s-au înregistrat în procesul de vânzare a întreprinderilor mici către sectorul privat, ca și în domeniul transferului proprietății pământului și locuințelor. Guvernul a vândut către populație majoritatea locuințelor. De asemenea, au fost privatizate cele mai multe cooperative agricole, prin distribuirea pământului către țărani. Aproximativ 80% din terenul arabil este în proprietate privată, restul de 20% aparținând fostelor întreprinderi de stat, transformate în societăți comerciale, și care vor fi privatizate în timp. Cu toate acestea, procesul de înregistrare, care ar facilita vânzarea terenurilor, nu este finalizat; finalizarea sa este prevăzută pentru jumătatea anului 1994. În același timp, Parlamentul a adoptat legea privind dreptul posesorilor de pământ de a-l arăda sau

ipoteka, ceea ce va duce la sporirea producției agricole; adoptarea și promulgarea acestei legi sunt prevăzute pentru februarie 1994. Ca o consecință a acestor măsuri, s-a produs deja o orientare a forței de muncă către sectorul privat, care, la sfârșitul anului 1992, deținea 37% din totalul forței de muncă (inclusiv sectorul privat agricol); în prezent, sectorul privat contribuie cu 26% la realizarea P.I.B.

38. Guvernul a creat, de asemenea, cadrul instituțional pentru schimbarea formei de proprietate a întreprinderilor. În anul 1992, cele cinci F.P.P. au distribuit certificate de proprietate populației adulte. Fiecare dintre cele cinci F.P.P. deține 30% din aproximativ o cincime din numărul societăților comerciale. Certificatele au fost ridicate de aproximativ 95% din cei 18 milioane cetățeni care aveau dreptul la ele. Certificatele pot fi transformate direct în acțiuni la diferite întreprinderi sau utilizate la licitații pentru cumpărarea de acțiuni în cadrul procesului de privatizare. În 1992 a fost înființat și F.P.S., ca organism independent, răspunzător față de Parlament. Sarcina acestuia este de a sprijini finalizarea rapidă a privatizării și este răspunzător pentru administrarea, controlul financiar și vânzarea sau lichidarea celor 70 procente rămase din capitalul societăților comerciale. F.P.S. a preluat aproximativ 95% din cele peste 6.000 întreprinderi de stat; restul va fi preluat până în martie 1994.

39. Pentru desfășurarea operativă a privatizării, întreprinderile de stat au fost provizoriu împărțite de F.P.S. în trei categorii, funcție de mărimea lor. F.P.S. intenționează să desfășoare o privatizare paralelă (simultană); pentru fiecare categorie vor fi aplicate măsuri specifice de accelerare a procesului. Întreprinderile mici vor fi privatizate prin metoda M.E.B.O. sau printr-o procedură de licitație competitivă simplă, similar cu procedura competitivă utilizată pentru vânzarea activelor întreprinderilor și vor fi destinate, în principal, investitorilor români. Mai mult de 130 din cele aproximativ 2.600 de societăți comerciale clasificate drept „mici” au fost privatizate până la sfârșitul lunii noiembrie 1993. Pentru întreprinderile mijlocii, în număr de aproximativ 2.850, responsabilitatea dirijării privatizării a fost acordată F.P.S. și F.P.P. Începând cu august 1991, un proiect de privatizare pilot a fost întreprins de Agenția Națională de Privatizare (A.N.P.), implicând 32 societăți, din care 22 au fost deja privatizate. Privatizarea băncilor și a societăților comerciale mari va fi în sarcina F.P.S. și F.P.P., într-o abordare caz cu caz. În primele 10 luni ale anului 1993, F.P.S. a publicat trei liste cuprinzând peste 100 întreprinderi mijlocii și mari care urmează a fi privatizate cu prioritate.

40. Guvernul consideră accelerarea privatizării ca fiind esențială pentru restructurarea economiei românești atât ca dovadă a hotărârii autorităților de acțiune pe termen lung în vederea instaurării economiei de piață, cât și ca mijloc de atragere a încrederii investitorilor. Certificatele de proprietate fiind distribuite populației și metodologia de privatizare a întreprinderilor de diferite mărimi fiind elaborată, Guvernul este în curs de a reanaliza căile de a sprijini simplificarea procedurilor în scopul accelerării ritmului privatizării.

41. F.P.S. a pregătit un program de privatizare pentru 1994, precum și un raport financiar anual asupra activităților sale din 1993. Aceste documente au fost supuse Parlamentului și puse la dispoziția F.M.I. F.P.S. intenționează să privatizeze încă 1.930 de întreprinderi mici până la sfârșitul lunii decembrie 1994, cu un capital

social de 280 miliarde lei la 31 decembrie 1992. De asemenea, F.P.S. își propune să privatizeze, în anul 1994, 403 întreprinderi mijlocii cu un capital social de 443 miliarde lei la 31 decembrie 1992. În sfârșit, F.P.S. intenționează să realizeze privatizarea a 35 întreprinderi mari până la sfârșitul anului 1994 cu un capital social de 442 miliarde lei la 31 decembrie 1992.

42. Având în vedere privatizările propuse în program pentru întreprinderile mici, mijlocii și mari, se apreciază că un număr de întreprinderi reprezentând aproximativ o zecime din capitalul social al actualelor societăți comerciale cu capital majoritar de stat vor fi privatizate în 1994. Progresul semnificativ realizat în îndeplinirea obiectivelor privatizării în 1994, prevăzute mai sus, vor constitui un reper structural pentru prima analiză în cadrul programului, când, de asemenea, vor fi discutate obiectivele pentru privatizare în 1995. Realizările efective în domeniul privatizării în anul 1994, precum și obiectivele și progresele inițiale semnificative în 1995, vor constitui un reper structural pentru a doua analiză în cadrul programului.

43. Guvernul consideră că progresele rapide în privatizarea întreprinderilor reprezintă calea cea mai rapidă de îmbunătățire a administrării și disciplinei financiare a întreprinderilor. Pentru sprijinirea acestei priorități pe termen scurt, datorită duratei mari a procesului de privatizare, Guvernul, în colaborare cu F.P.S., în calitate de acționar principal, intenționează să ia de urgență măsuri de îmbunătățire a administrării și performanței financiare în majoritatea societăților comerciale cu capital majoritar de stat. Aceasta se va realiza atât prin acțiuni specifice de restructurare, de reducere a dimensiunilor sau de închidere a întreprinderilor neviabile și cu pierderi, cât și prin stabilirea unor înțelegeri cu întreprinderile, pe baza contractelor de management. Aceasta va avea ca efect îmbunătățirea disciplinei financiare a întreprinderilor, a alocării resurselor în economie și va crea premisele accelerării procesului de transferare a proprietății. Legea contractului de management pentru întreprinderile de stat, aprobată de Parlament în octombrie 1993, oferă cadrul juridic pentru activitatea F.P.S. în această direcție.

44. Deoarece restructurarea și reorientarea majorității întreprinderilor vor fi realizate, în timp, de F.P.S. și F.P.P., de acționarii privați și de sistemul bancar, Guvernul consideră că este necesar să joace un rol important în restructurarea, micșorarea sau închiderea unui număr semnificativ de întreprinderi cu pierderi și/sau arierate mari. Acestea sunt întreprinderi ale căror dificultăți au un impact social sau sectorial prea puternic pentru a putea fi rezolvate corespunzător de acționarii privați sau de sectoarele specializate ale băncilor comerciale. Câteva dintre acțiunile prezente și viitoare în această direcție sunt prezentate în paragrafele următoare.

45. În primul rând, în septembrie 1993, Ministerul Finanțelor și B.N.R., de comun acord, au declarat în incapacitate de plată, conform Legii nr. 76/1992, 20 întreprinderi de stat cu volume mari de arierate, în timp ce F.P.S. a inițiat procedurile de lichidare pentru încă o întreprindere de stat.

46. În al doilea rând, ca un pas important în reinstaurarea disciplinei financiare în asemenea întreprinderi, au fost „izolate” față de creditul bancar 30 întreprinderi aflate sub supravegherea Comitetului de Restructurare, compus din reprezentanți ai Ministerului Finanțelor, Ministerului Industriilor, B.N.R. și F.P.S. Acest comitet este însărcinat să decidă în ce măsură

garanțiile de credite sau resursele de la F.P.S. sau de la bugetul de stat vor fi disponibilizate pe baza planurilor de restructurare propuse de comisia pentru aceste întreprinderi. Acțiunile recomandate de aceste planuri — care pot fi modificate de comun acord cu Comitetul de Restructurare — au început să fie aplicate în ultimul trimestru al anului 1993. În toate cazurile în care situația financiară a acestor întreprinderi nu se îmbunătățește semnificativ în urma aplicării acestor planuri, comisiile la nivel de întreprindere vor recomanda măsurile de conservare sau de lichidare necesare pentru închiderea întreprinderii. Asemenea recomandări vor fi prezentate Comitetului de Restructurare în termen de 180 de zile de la prezentarea planurilor de restructurare. În plus, Comitetul de Restructurare a identificat 3 întreprinderi pentru care lichidarea reprezintă singura opțiune. În scopul inițierii acestui program, în ianuarie 1994, a fost convenit cu Banca Mondială un grafic precis pentru închiderea sau lichidarea acestor întreprinderi, completat cu o protecție socială adecvată.

47. În al treilea rând, în privința altor întreprinderi de stat cu pierderi foarte mari, F.P.S. și Agenția de Restructurare, acționând în colaborare cu Guvernul, intenționează să se asigure că deciziile operative luate de întreprinderi corespund criteriilor financiare, în principal folosind pârghia contractelor de management. În prima parte a anului 1994, acest proces va fi extins pentru a cuprinde cel puțin 250 societăți comerciale care, împreună cu un grup de circa 50 regi autonome la care se face referire mai jos, înregistrează peste 30% din plățile restante față de creditorii bancari și nebankari și aproximativ 50% din pierderile nete ale sectorului de stat. Progresul semnificativ în implementarea acestui plan, ca și analiza progreselor înregistrate în restructurarea celor 30 întreprinderi „izolate”, menționate în paragraful 46 de mai sus, vor constitui un reper structural în cadrul primei analize a programului. Progresele semnificative ulterioare și reducerea pierderilor și arieratelor întreprinderilor menționate în prezentul paragraf, așa cum sunt prevăzute pentru momentul primei analize, vor constitui un reper structural pentru cea de-a doua analiză, când se vor stabili și obiectivele pentru 1995. În această privință, reperate cantitative privitor la pierderile întreprinderilor sunt stabilite în anexa nr. VII.

48. Regiile autonome sunt considerate o categorie aparte de întreprinderi datorită faptului că nu sunt constituite ca societăți pe acțiuni și nu există intenția privatizării lor într-un viitor apropiat. Prin Ordonanța Guvernului nr. 15/1993, Guvernul a stabilit o nouă definiție a regiilor autonome, conform căreia acestea se vor limita la realizarea activității lor de bază. Un număr de asemenea regi, cum este „Renel”, întreprindere de stat din domeniul energiei electrice, a început aplicarea prevederilor acestei ordonanțe prin transferarea funcțiilor și activelor nestrategice către alte societăți comerciale. A fost înființat un grup de lucru însărcinat cu continuarea aplicării prevederilor acestei ordonanțe, în special analizarea regiilor existente și stabilirea activelor care vor fi predate. Ministerele respective, împreună cu Ministerul Finanțelor, vor institui controlul managerial al acestor întreprinderi și vor solicita întocmirea de planuri financiare eficiente, în prima etapă pentru 50 regi autonome importante. Modalitățile de restructurare și reformă a acestor regi sunt stabilite corespunzător principiilor Strategiei Naționale de Implemen-

tarea măsurilor de reducere substanțială a numărului acestor regii — în prezent 900 — și de impunere a unor restricții bugetare severe cu păstrarea unei corespondențe între venituri și cheltuielile curente și de capital va fi, de asemenea, luată în considerare în cadrul primei analize a programului.

49. În ceea ce privește *cadrul legal de asigurare a administrării eficiente a întreprinderilor*, Guvernul a întreprins o serie de acțiuni pentru a impune penalizări mai severe întreprinderilor care nu respectă disciplina financiară. În acest scop, Legea nr. 76/1992, aprobată în iulie 1992, prevede posibilitatea creditorilor de a confisca activele interne ale debitorilor. În iulie 1993, această lege a fost amendată în vederea întăririi prevederilor sale, *inter alia*, prin aplicarea unei dobânzi la plățile restante față de alte întreprinderi și o prevedere similară se aplică impozitelor neachitate la scadență; ratele acestor dobânzi vor fi majorate și redefinite drept marje procentuale peste dobânda de refinanțare practică de B.N.R. la licitațiile sale, până la sfârșitul lunii ianuarie 1994. În același timp, o penalizare substanțială sub forma unor reduceri ale salariilor conducerii va fi aplicată întreprinderilor creditoare care continuă să vândă companiilor care nu-și achită obligațiile, ci contribuie la creșterea arieratelor.

50. *Legea falimentului*, considerată de Guvern parte integrantă a cadrului juridic desemnat să sprijine disciplina financiară, este prevăzută a fi adoptată de Parlament cu maximă prioritate și Guvernul va face eforturi pentru aprobarea acestei legi până la jumătatea lunii februarie 1994. Până atunci, creditorii inițiază în mod efectiv acțiuni de declarare a debitorilor în stare de faliment în cadrul Codului comercial existent. Este în pregătire un proiect de lege privind înființarea tribunalelor comerciale în vederea facilitării aplicării Legii falimentului și simplificării procesului de obținere a drepturilor creditorilor conform Legii nr. 76/1992; adoptarea și aplicarea acestei legi constituie o prioritate de prim ordin pentru Guvern și este de așteptat să aibă loc până la jumătatea anului 1994. Până la adoptarea acestei legi, Ministerul Justiției a aprobat o procedură de reorganizare a tribunalelor civile existente în sensul creării unor secții speciale care să se ocupe de litigiile comerciale; implementarea acestei proceduri a început în ultima parte a anului 1993. Guvernul caută în prezent surse de asistență tehnică pentru pregătirea judecătorilor care vor rezolva aceste probleme.

51. B.N.R. elaborează propuneri de încurajare a apariției pieței creditului comercial pentru a crește transparența și eficiența creditului între întreprinderi și progresele în acest sens vor fi discutate în cadrul primei analize a programului. Guvernul intenționează ca prin aceste măsuri să reducă progresiv practica întreprinderilor de a-și finanța activitatea prin arierate.

52. Dacă măsurile descrise mai sus se vor dovedi ineficiente în încercarea de a reduce arieratele, Guvernul va întreprinde acțiuni suplimentare directe pentru a se asigura că întreprinderile publice din sectorul real (regiile autonome) nu acordă noi credite întreprinderilor debitoare și că își plătesc la timp datoriile către furnizori și va aplica asemenea măsuri și societăților comerciale aflate sub controlul său conform Legii nr. 76/1992. Penalizările financiare aferente arieratelor vor fi majorate pentru a preveni o eventuală extindere a acestora.

Prețuri și salarii

53. Procesul liberalizării prețurilor este în prezent aproape finalizat în ce privește comerțul cu amănuntul, cu excepțiile prezentate mai jos, și pe durata acestui program nu vor fi introduse noi controale asupra prețurilor. Mai mult, Guvernul va întreprinde noi acțiuni pentru a-și reduce participarea în procesul de negociere a prețurilor, cu scopul final al înlăturării tuturor controalelor și notificărilor prealabile ale modificărilor prețurilor. De la 1 mai 1993 Guvernul a înlăturat practic toate subvențiile de consum; totuși rămâne în vigoare un sistem de control al prețurilor pentru un număr redus de bunuri de consum. Guvernul este hotărât să reducă subvențiile la producător în 1994 corelat cu proiectul de buget și din nou în 1995. Controlul asupra prețurilor pentru bunurile de consum care au fost subvenționate până la 1 mai 1993 va fi înlăturat până la 1 martie 1994 și sistemul existent de supraveghere a prețurilor pentru produsele menționate în Hotărârea Guvernului nr. 206/1993 va fi limitat în continuare la produsele și serviciile realizate de monopolurile naturale și la produsele și serviciile subvenționate.

54. Guvernul recunoaște importanța protecției consumatorilor împotriva practicilor neloiale și de monopol, ca și necesitatea rezolvării urgente a problemei *concurenței reale*, inclusiv în ceea ce privește achizițiile și vânzarea de produse agricole, prin majorarea stimulentele acordate producătorilor evitând astfel apariția unor prețuri de consum prea ridicate. În viitorul apropiat, stimularea mecanismelor de piață va continua să se facă prin proceduri ad-hoc, dar se intenționează ca, până la sfârșitul anului 1993, să fie prezentat Parlamentului un proiect de lege a concurenței după modelul vest-european și american și să se creeze un organism însărcinat cu aplicarea acestei legi. O dată cu crearea acestei autorități va înceta responsabilitatea Ministerului Finanțelor în domeniul supravegherii prețurilor, aceasta trecând în sarcina noii unități. Promulgarea Legii concurenței și înființarea organismului menționat vor constitui un reper structural în cadrul primei analize a programului.

55. Guvernul consideră ca fiind foarte importantă introducerea în prețurile practicate de întreprinderi a costurilor reale ale inputurilor din import, pentru a se evita variații mari ale prețurilor și apariția efectelor perturbatoare ale unei treceri lente. În special, Guvernul este decis ca în viitorul apropiat să continue ajustarea prețurilor tuturor produselor energetice livrate agenților economici pentru a se menține paritatea cu prețurile internaționale.

56. O *politică a veniturilor bazată pe impozite* este considerată de Guvern ca fiind esențială pentru stoparea presiunii inflaționiste și promovarea concurenței în economia națională. Guvernul intenționează să continue aplicarea schemei de indexare prospectivă a salariilor pentru realizarea creșterilor permise de lege pentru fondul de referință al salariilor pentru toate întreprinderile de stat și funcționarii publici. Se va continua aplicarea unui impozit suplimentar asupra întreprinderilor pentru creșterea excesivă a fondului de salarii peste nivelul de referință (cu cote mergând până la 500%). Pentru a se evita spirala prețuri-salarii, în special creșterea inflației datorită reflectării creșterilor corective de prețuri, coeficientul de indexare va asigura numai o compensare parțială a creșterilor de

prețuri. În plus, Guvernul va continua să urmărească îndeaproape evoluția fondului de salarii al întreprinderilor, acolo unde se va dovedi necesar, pentru a se asigura că plafoanele salariale funcționează într-un mod care stimulează reducerea excesului de personal.

Sectorul extern

57. Pentru îmbunătățirea situației balanței de plăți și acordarea de stimulente adecvate sectoarelor exportatoare, Guvernul întreprinde o serie de acțiuni pentru reforma pieței valutare și unificarea cursului de schimb, în contextul aplicării unei politici financiare restrictive. Elementele inițiale ale reformei, care vor fi implementate în ianuarie 1994, includ modificări ale mecanismului de determinare a cursului de schimb prin licitații, astfel încât să se asigure echilibrul deplin cerere-ofertă; canalizarea tuturor tranzacțiilor comerciale oficiale, inclusiv a celor pentru importul de petrol, spre sistemul de licitații; asigurarea accesului liber la licitațiile valutare al întreprinderilor; și autorizarea băncilor comerciale naționale și străine din România de a cumpăra săptămânal valută în nume propriu, în cadrul limitelor prudențiale instituite asupra pozițiilor lor valutare deschise. B.N.R. va evita să intervină direct pe piață, cu excepția cumpărărilor ocazionale pentru constituirea rezervelor oficiale și pentru efectuarea de operații de reglare a pieței și nu va exercita niciodată presiuni asupra participanților la tranzacții, astfel încât cursul de schimb să fie determinat exclusiv de piață. Funcționarea pieței valutare va fi strict supravegheată pentru a se asigura reflectarea deplină a forțelor pieței. Vor face obiectul acestei supravegheri în special primele acordate de oficiile de schimb, volumul tranzacțiilor efectuate pe piață, accesul liber al întreprinderilor pe piața valutară fără intervenții sau întâzieri, acoperirea lipsei de valută pentru plățile curente ale întreprinderilor și competitivitatea cursului de schimb. Autoritățile vor informa F.M.I. despre evoluțiile pieței, inclusiv prin participarea reprezentantului F.M.I. la licitații și prin consultații periodice ale reprezentanților Fondului cu participanții asupra experienței lor în domeniul evoluției pieței. În perioada anterioară reformei mecanismului de licitație descris mai sus, politica valutară și monetară va fi direcționată spre eliminarea treptată a diferenței dintre cursul determinat prin licitație și cursul paralel neoficial. După reformarea pieței valutare, aceste politici vor avea drept scop micșorarea diferenței dintre cursul stabilit la licitație și cel al oficiilor de schimb.

58. De asemenea, vor fi întreprinși pași în vederea dezvoltării progresive a tranzacțiilor directe între bănci și între acestea și oficiile de schimb, cu asistență tehnică din partea F.M.I., astfel încât până în aprilie 1994 să funcționeze de deplină piața valutară interbancară directă și să se permită participarea directă pe piață a oficiilor de schimb și a băncilor comerciale. Funcționarea acestei piețe va avea următoarele caracteristici: Toți participanții autorizați, respectiv toate băncile autorizate să deruleze operații valutare și toate oficiile de schimb autorizate, vor putea să cumpere sau să vândă valută, direct de la orice alt participant autorizat, la cursuri liber negociabile, fără limitări (cu condiția ca autoritățile să impună limite prudențiale pentru volumul net al valutei deținute de agenții autorizați). Înființarea pieței interbancare până la 30 aprilie 1994 constituie criteriu de performanță pentru tragerea din mai 1994.

59. Persoanele juridice vor putea cumpăra valută de la orice bancă autorizată în scopul efectuării de plăți pentru tranzacții internaționale curente permise de lege. Recent, B.N.R. a mărit limita instituită asupra accesului la valută pentru rezidenții persoane fizice în vederea realizării călătoriilor în străinătate la 500.000 lei anual. B.N.R. intenționează ca în viitorul apropiat să modifice aceste limite, așa încât să fie stabilite la un nivel de 500 dolari S.U.A. Sumele care depășesc această limită vor fi puse la dispoziție cu prezentarea dovezilor că persoanele respective au nevoie de valută pentru anumite tranzacții curente autorizate, cum ar fi pentru călătorii, studii sau îngrijire medicală. Guvernul intenționează să anuleze până la sfârșitul perioadei acestui aranjament toate acordurile bilaterale de plăți în vigoare și să lichideze soldurile cu B.I.C.E./C.A.E.R. care constituie restricții valutare conform art. XIV al Statutului F.M.I. Ca un criteriu de performanță, în perioada în care acordul stand-by este în vigoare, Guvernul nu va încheia acorduri bilaterale de plăți care nu respectă prevederile art. VIII al Statutului F.M.I. În plus, tot ca un criteriu de performanță, Guvernul nu va introduce noi restricții valutare sau practici valutare multiple și nici nu le va intensifica pe cele existente, după cum nu va institui sau intensifica nici restricții la import pentru îmbunătățirea situației balanței de plăți, pe perioada aranjamentului.

60. Guvernul a liberalizat în mare măsură sistemul comercial. Toate interdicțiile și contingentele la export au fost înlăturate, cu excepția unei liste restrânse de bunuri supuse controlului intern al prețurilor sau deficitare, poluante, considerate strategice sau pentru care există restricții din partea țărilor importatoare. Interdicțiile se vor menține temporar la cereale, unt, unele minerale iar contingentele la îngrășăminte chimice și unele uleiuri minerale. Guvernul, conform angajamentelor sale internaționale, este ferm hotărât să elimine aceste interdicții și contingente până la sfârșitul lui 1995, pe măsură ce controlul prețurilor la respectivele produse este înlăturat sau oferta internă se îmbunătățește. În vederea întăririi concurenței, accizele pentru anumite bunuri cum ar fi băuturile alcoolice, tutun și televizoare vor fi modificate la începutul anului 1994 pentru a se elimina discriminarea bunurilor străine. Guvernul a eliminat suprataxa la import de 30% în octombrie 1993. Pentru a se asigura deplina participare a țării noastre la sistemul comercial multilateral, pe baza principiilor de piață, Guvernul a solicitat renegocierea Protocolului de aderare la G.A.T.T. și negocierea unui Protocol standard cu angajamente bazate pe o listă de concesi tarifare.

61. Se estimează că exporturile au crescut cu 5% în 1993, datorită, în parte, reorientării comerțului către piețele occidentale, iar importurile au scăzut ușor, reflectând parțial scăderea importurilor de cereale datorită unei recolte foarte bune. Cu o îmbunătățire semnificativă a situației balanței comerciale, deficitul contului curent este proiectat să scadă cu 0,2 miliarde dolari, ajungând la 1,3 miliarde dolari (aproximativ 5% din P.I.B.) în 1993. În 1994--1995, se prognozează creșterea exporturilor cu aproximativ 8% anual, reflectând devalorizarea leului, efectul încheierii acordului interimar de asociere cu C.E.E., devenit efectiv în mai 1993 și acordarea clauzei națiunii celei mai favorizate de către S.U.A. în octombrie 1993. Importurile sunt prognozate să crească foarte puțin în această perioadă, reflectând devalorizarea reală a leului și impactul politicilor financiare restrictive. Deficitul contului curent este prognozat la aproximativ 0,8 miliarde dolari (circa

3,5% din P.I.B.) în 1994 și 0,6 miliarde dolari (2,6% din P.I.B.) în 1995.

62. Se așteaptă ca investițiile străine să joace un rol important în restructurarea economiei, ca și în limitarea acumulării de datorie externă. Pentru a atrage investitorii străini, România a liberalizat substanțial regimul investițiilor străine, cum ar fi limitările asupra repatrierii dividendelor și veniturilor, permițând efectuarea de investiții străine directe în practic toate sectoarele și eliminând limitele asupra participării cu capital străin într-o societate comercială înființată în România. Ca o consecință a continuării și extinderii acestei politici liberale și a eforturilor în direcția accelerării privatizării, se așteaptă o creștere a fluxurilor de investiții străine cu 80% în 1994 și o creștere și mai substanțială în următorii ani.

63. Guvernul își propune o creștere anuală a rezervelor valutare brute ale sistemului bancar cu 0,4 miliarde dolari S.U.A. în perioada 1994—1995 și la un nivel care să acopere 3,5 luni de importuri la sfârșitul anului 1995. În concordanță cu acest obiectiv, au fost stabilite obiectivele trimestriale privind nivelul rezervelor internaționale nete, care vor reprezenta un criteriu de performanță (anexa nr. VIII). În plus, rezervele internaționale nete ale B.N.R. sunt programate să crească cu 200 milioane dolari în 1994 și 450 milioane dolari în 1995 și aceste obiective trimestriale vor constitui sarcini indicative conform anexei nr. I.

64. Luând în seamă și creșterea planificată a rezervelor valutare, necesitățile totale de finanțare sunt proiectate la un nivel de 2,0 miliarde dolari în 1994 și 1,3 miliarde dolari în 1995. Au fost identificate surse de finanțare în valoare de aproximativ 1,8 miliarde dolari în 1994 și de 1,2 miliarde dolari în 1995, în principal de la F.M.I., B.I.R.D. (tranza a doua S.A.L. și împrumutul F.E.S.A.L.), B.E.R.D./B.E.I. și surse bilaterale, altele decât membrii G-24/C.E. În consecință,

va exista necesitatea unei finanțări suplimentare de aproximativ 300 milioane dolari în 1994—1995. Guvernul a solicitat recent noi angajamente din partea C.E./G-24 pentru acoperirea diferenței.

65. Efectuarea la timp a tragerilor din împrumuturile externe constituie o componentă esențială a programului guvernamental de reformă și stabilizare. Evoluția tragerilor aferente finanțării externe, în special împrumutul F.E.S.A.L. și creditele C.E./G-24 vor fi urmărite în cadrul ambelor analize. În cazul apariției unui deficit al finanțării externe, Guvernul va acționa rapid în direcția înapririi politicilor fiscale și monetare pentru a se asigura îndeplinirea obiectivelor din acest program.

66. Guvernul își propune să urmărească o politică prudentă de gestionare a datoriei în vederea limitării creșterii datoriei externe în concordanță cu capacitatea de plată a României, acordându-se atenție deosebită structurii datoriei și vârfului serviciului datoriei prevăzut pentru anul 1999. Astfel, Guvernul a stabilit limite maxime la contractarea și garantarea datoriei publice externe cu scadențe de 1—5 ani și de 1—12 ani, inclusiv datoria contractată sau garantată de băncile comerciale cu capital de stat, care constituie criteriul de performanță conform anexei nr. IX. Vor fi stabilite, de asemenea, criteriul de performanță în ce privește plafoanele împrumuturilor garantate sau contractate public cu scadențe sub un an, cu excepția finanțării normale a importurilor, după cum este prevăzut în anexa nr. X. În sfârșit, va constitui criteriu de performanță neacumularea de arierate externe ale bugetului consolidat, B.N.R., regiilor autonome și băncilor comerciale cu capital de stat. Pentru a se asigura încadrarea în aceste limite, Guvernul va urmări îndeaproape contractarea sau garantarea datoriei externe a sectorului public.

ANEXA Nr. I

Sarcini indicative privind nivelurile minime ale rezervelor internaționale nete ale B.N.R.

Sarcini indicative	
(milioane dolari S.U.A.)	
Volum la :	
30 septembrie 1993	—732
31 decembrie 1993	—732
31 martie 1994	—731
30 iunie 1994	—664
30 septembrie 1994	—621
31 decembrie 1994	—532

Rezervele internaționale nete ale B.N.R. constau din diferența dintre activul și pasivul acestora.

Pentru scopurile programului, activul rezervelor este definit ca : aur monetar, disponibilități în DST, orice poziție a rezervelor la F.M.I. și disponibilitățile în valută convertibilă ale B.N.R. Sunt excluse din rezervele brute activele pe termen lung, activele în monedă neconvertibilă și metalele prețioase, altele decât aurul. Aurul monetar va fi evaluat la prețul scriptic de 362,18 dolari S.U.A. pe uncie. La 30 septembrie 1993, activul

rezervelor B.N.R., conform definiției de mai sus, avea valoarea de 913 milioane dolari S.U.A., inclusiv aur evaluat la 852 milioane dolari S.U.A.

Pentru scopurile programului, pasivul rezervelor este definit ca : obligații ale B.N.R. în monedă convertibilă privind credite, depuneri, operații de swap și alte obligații către rezidenți și nerezidenți, care au o scadență inițială de până la un an inclusiv, ca și obligațiile decurgând din creditele F.M.I., creditul releu de la B.R.I., indiferent de data scadenței. La 30 septembrie 1993, pasivul rezervelor B.N.R., conform definiției de mai sus, avea valoarea de 1645 milioane dolari S.U.A.

Toate activele și pasivele exprimate în altă monedă decât dolarul S.U.A., inclusiv DST, vor fi convertite în dolari S.U.A. la cursul de schimb valabil la 30 septembrie 1993. Toate modificările în deținerea și evaluarea activelor sau pasivelor, ca și detaliile operațiilor de vânzare, cumpărare sau swap cu aur vor fi, de asemenea, comunicate reprezentanților F.M.I.

Sarcinile vor fi ajustate în sus cu suma cu care tragerile din împrumuturile externe pentru bugetul consolidat depășesc nivelurile specificate în anexa nr. III.

Îndeplinirea acestor sarcini va fi urmărită pe baza datelor din conturile B.N.R. transmise lunar Fondului de aceasta, în forma prevăzută într-un memorandum tehnic separat.

Limite privind preluarea la bugetul consolidat a datoriei întreprinderilor către bănci și emiterea garanțiilor guvernamentale la creditul bancar către întreprinderi

Datoria preluată și garanțiile acordate de Guvern	Limite maxime (miliarde lei)
Cumulativ de la 30 septembrie 1993 până la :	
31 decembrie 1993 (indicativ)	42
31 martie 1994 (criteriu de performanță)	95
30 iunie 1994 (criteriu de performanță)	158
30 septembrie 1994 (criteriu de performanță)	231
31 decembrie 1994 (indicativ)	311

Pentru scopurile programului, preluarea la bugetul consolidat a datoriei întreprinderilor către bănci și emiterea de garanții pentru preluarea acestei datorii în

circumstanțe viitoare precis formulate, sunt considerate echivalente ca sens. La 30 septembrie 1993, volumul creditelor bancare interne către întreprinderi, garantate de stat, se ridică la 128,4 miliarde lei, exclusiv creditele prevăzute în proiectul de lege referitor la preluarea la buget a datoriei întreprinderilor, transmis Parlamentului anterior datei de 10 decembrie 1993.

Limitele se aplică tuturor acțiunilor de preluare la bugetul consolidat a datoriei întreprinderilor către bănci, care cad sub incidența proiectelor legislative înaintate Parlamentului după data de 9 decembrie 1993, ca și tuturor garanțiilor noi acordate pentru creditul bancar intern către întreprinderi. Bugetul consolidat este definit în anexa nr. III.

Datele pentru urmărirea acestui obiectiv vor fi furnizate F.M.I. lunar de Ministerul Finanțelor, în forma stabilită în memorandumul tehnic separat.

Limite ale creditului net al sistemului bancar către bugetul consolidat

	Limite (în miliarde lei)
Stoc la 30 septembrie 1993	—423
Stoc la :	
31 decembrie 1993 (indicativ)	525
31 martie 1994 (criteriu de performanță)	547
30 iunie 1994 (criteriu de performanță)	738
30 septembrie 1994 (criteriu de performanță)	765
31 decembrie 1994 (indicativ)	1.560

Bugetul consolidat se definește ca bugetul de stat, bugetele autorităților locale, fondurile asigurărilor sociale, alte fonduri extrabugetare prevăzute în Legea bugetului pe 1993, fondul de reevaluare a stocurilor, fondul de reevaluare a stocului de aur și argint, alte fonduri extrabugetare administrate de Ministerul Finanțelor în afara cadrului bugetar, fondurile aferente contravalorii în lei a importurilor externe, F.P.S. și Agenției de Restructurare, ca și operațiunile extrabugetare ale ministerelor finanțate prin credite externe. Orice noi fonduri create pe durata programului în vederea derulării unor operațiuni de natură fiscală (așa cum sunt definite în manualul G.F.S. al F.M.I.) vor fi incluse în definiția bugetului consolidat.

Creditul net al sistemului bancar către bugetul consolidat se definește ca toate creanțele sistemului bancar asupra bugetului, mai puțin depozitele statului în sistemul bancar. Creanțele băncilor asupra Guvernului rezultând din prevederile Legii nr. 7/1992 sunt excluse din definiția creanțelor asupra Guvernului. Împrumuturile Guvernului către bănci pentru finanțarea creditării agenților economici sunt excluse din definiția depozitelor guvernamentale; o listă convenită a conturilor care vor fi considerate în cadrul acestui program drept depozite guvernamentale va fi prezentată într-un memorandum tehnic separat.

Pentru scopurile programului, limitele creditului net către bugetul consolidat la 31 martie, 30 iunie, 30 septembrie și 31 decembrie 1994 vor fi, fiecare dintre ele, ajustate în jos la paritate cu suma cu care valoarea actuală a acestui credit la 31 decembrie 1993 este mai mică decât sarcina indicativă pentru această dată.

Pentru scopurile programului, limitele creditului net către bugetul consolidat vor fi ajustate în jos la paritate, ca răspuns la transferurile din contul tranzitoriu de reevaluare a aurului, deschis la B.N.R., către orice alt cont decât contul permanent corespunzător de reevaluare din bilanțul B.N.R.

Pentru scopurile programului, limitele creditului net către bugetul consolidat vor fi ajustate în jos la fiecare dată de verificare cu suma cu care volumul plăților restante ale Guvernului către rezidenții interni depășește volumul acestora la 30 septembrie 1993.

Pentru scopurile programului, limitele creditului net către bugetul consolidat vor fi ajustate în jos cu creșterea cumulativă a stocului datoriei guvernamentale către sectorul nebanca. Datoria guvernamentală către acest sector se ridică la 30 septembrie 1993 la 1,7 miliarde lei. În plus, limitele creditului net către bugetul consolidat vor fi ajustate în jos cu contravaloarea în lei a tragerilor din împrumuturile externe către stat care depășește 150 milioane dolari în primele șase luni ale anului 1994, 295 milioane dolari în primele nouă luni ale anului 1994 și 391 milioane dolari pentru întregul an.

Datele referitoare la creanțele și debitele sistemului bancar către bugetul consolidat sunt preluate din bilanțurile B.N.R. și ale băncilor comerciale și vor fi furnizate lunar F.M.I. într-o formă stabilită în memorandumul tehnic separat. Datele referitoare la transferurile aferente conturilor de reevaluare a aurului vor fi furnizate lunar F.M.I. de către B.N.R. Datele referitoare la volumul arieratelor și al datoriei publice către sectorul nebanca vor fi furnizate lunar F.M.I. de către Ministerul Finanțelor, ca și datele referitoare la creditul extern net către bugetul consolidat.

Repere cantitative pentru volumul de plăți restante ale întreprinderilor de stat

	Reper
	(miliarde lei)
Volum la 30 septembrie 1993	3.012
Volum la :	
31 decembrie 1993	3.721
31 martie 1994	4.550
30 iunie 1994	4.325
30 septembrie 1994	4.009
31 decembrie 1994	4.009

Plățile restante ale întreprinderilor de stat sunt definite ca suma obligațiilor de plată cu termene depășite ale întreprinderilor de stat către creditorii interni (indiferent de forma de proprietate), dar excluzând obligațiile de plată cu termene depășite către bănci. Obligațiile de plată cu termene depășite sunt definite ca totalitatea obligațiilor de plată scadente dar neonorate, înregistrate de o întreprindere în cadrul termenilor unui contract sau, dacă nu este specificat nici un termen contractual, de la 30 zile în sus, fără reducere

pentru sumele datorate întreprinderii debitoare. Întreprinderile cu capital de stat sunt definite ca totalitatea regiilor autonome, a societăților comerciale și a oricăror alte întreprinderi în care Guvernul sau F.P.S. au o participare majoritară de capital.

În scopul urmăririi programului, volumul plăților restante va fi ajustat în sus cu orice sumă decurgând din aplicarea oricărui program global sau parțial de compensare a volumului plăților restante ale întreprinderilor. Un program de compensare a volumului plăților restante este definit ca orice activitate organizată de acordare de credit sau subvenții către bănci în scopul permiterii întreprinderilor să împrumute cu dobânzi mai mici decât cele ale pieței pentru a-și plăti obligațiile restante către orice creditor.

Obiectivele vor fi urmărite prin intermediul datelor colectate trimestrial de Direcția generală a contabilității din Ministerul Finanțelor și transmise F.M.I. în forma convenită. Ori de câte ori vor apărea schimbări în practicile contabile ale întreprinderilor care raportează Direcției generale a contabilității care ar putea induce modificări în definiția datelor, Ministerul Finanțelor va transmite o notificare F.M.I. și va furniza acestuia un raport trimestrial, calculat atât pe baza vechii definiții, cât și a celei noi.

ANEXA Nr. V

Limitele activelor interne nete ale sistemului bancar

	Limite
	(în miliarde lei)
Stoc la	
30 septembrie 1993	3.146
Stoc la :	
31 decembrie 1993 (sarcină indicativă)	3.943
31 martie 1994 (criteriu de performanță)	5.153
30 iunie 1994 (criteriu de performanță)	6.164
30 septembrie 1994 (criteriu de performanță)	7.194
31 decembrie 1994 (sarcină indicativă)	8.149

Activele interne nete ale sistemului bancar (inclusiv băncile nou-înființate) sunt definite ca diferență între obligațiile sistemului bancar față de sectorul nebancar (bani în sens larg) și rezervele internaționale nete, ambele exprimate în moneda națională. Bani în sens larg includ depozitele în valută ale rezidenților dar exclud toate depozitele guvernamentale, ca și depoziti-

tele instituțiilor monetare străine sau ale altor nerezidenți. Rezervele internaționale nete sunt definite în anexă nr. VIII.

Pentru scopurile programului, rezervele internaționale nete și acele componente ale banilor, în sens larg, care sunt exprimate în valută, vor fi transformate în lei la cursuri de schimb scriptice convenite de comun acord.

Limitele vor fi ajustate în jos cu suma cu care tragerile nete din împrumuturile externe pentru bugetul consolidat depășesc nivelurile specificate în anexa nr. III. Ținând cont de efectele practicilor contabile ale C.E.C. asupra masei monetare înregistrate, limitele indicative pentru 31 decembrie 1993 vor fi ajustate în sus cu 200 miliarde lei dacă depozitele la termen și la vedere la C.E.C. depășesc suma de 600 miliarde lei la 31 decembrie 1993. Dacă este necesară această ajustare, limitele pentru 31 martie 1994 și toate datele ulterioare vor fi ajustate în sus cu suma cu care depozitele la vedere și la termen la C.E.C. la 31 ianuarie 1994 depășește cifra de 425 miliarde lei sub rezerva ca această ajustare să nu depășească 200 miliarde lei.

Limitele vor fi urmărite pe baza datelor din conturile sistemului bancar, transmise lunar F.M.I. de către B.N.R., în forma convenită.

Sarcini indicative privind masa monetară (pasivul B.N.R.)

	Sarcina indicativă
	(miliarde lei)
Volum la 30 septembrie 1993	1.009
Volum la :	
31 decembrie 1993	1.280
31 martie 1994	1.560
30 iunie 1994	1.922
30 septembrie 1994	2.284
31 decembrie 1994	2.477

Masa monetară (pasivul B.N.R.) este definită ca fiind suma monedei în circulație în afara B.N.R. și a depozitelor băncilor comerciale la B.N.R. Pentru scopurile programului, depozitele băncilor la B.N.R. nu includ obligațiile B.N.R. prezentate ca : (i) fondul de stat în valută ; (ii) depozite la bănci pentru fixing ; și (iii) contul general al trezoreriei.

Datele despre masa monetară vor fi colectate din bilanțul lunar al B.N.R., care va fi furnizat F.M.I. în forma convenită. La 30 septembrie 1993, moneda în circulație în afara B.N.R. avea un volum de 882,3 miliarde lei, iar depozitele băncilor comerciale la B.N.R. se ridicau la 127,2 miliarde lei. Estimările volumului masei monetare pe baza datelor din conturile B.N.R. vor fi furnizate F.M.I. săptămânal.

Repere cantitative privind nivelurile cumulate maxime ale pierderilor nete înregistrate de un grup de întreprinderi de stat

	Reper
	(miliarde lei)
Schimbări cumulative de la	
1 ianuarie 1993 până la :	
30 septembrie 1993 (volum actual)	59,2
31 decembrie 1993	102,2
31 martie 1994	157,6
30 iunie 1994	220,6
30 septembrie 1994	287,8
31 decembrie 1994	356,5

Pierderile nete ale grupului de mari întreprinderi care înregistrează pierderi sunt definite ca pierderile unui grup stabilit de 300 întreprinderi de stat selectate anterior aprobării Consiliului executiv al F.M.I., întreprinderi care înregistrează cel puțin 50% din pier-

derile nete ale tuturor întreprinderilor de stat în primele nouă luni ale anului 1993. Pierderile nete sunt definite ca suma tuturor cheltuielilor, impozitelor pe circulația mărfurilor, taxelor pe valoarea adăugată, accizelor și cheltuielilor de protocol (mese, cadouri etc.) din care se scade suma tuturor veniturilor și subvențiilor primite pentru pierderi aferente producției vândute și neincasate, exprimată în moneda națională. Definiția întreprinderilor de stat include toate societățile comerciale sau alte întreprinderi cu capital majoritar de stat (inclusiv F.P.S. și orice altă agenție guvernamentală) și regiile autonome.

Nivelurile maxime menționate mai sus vor fi cumulative și vor fi urmărite pe baza datelor colectate lunar de către Direcția generală a contabilității din Ministerul Finanțelor. Ori de câte ori apar schimbări în practicile contabile ale întreprinderilor care raportează Direcției generale a contabilității și care induc modificări în seriile de date, Ministerul Finanțelor va notifica F.M.I. și va furniza acestuia un raport trimestrial, calculat atât pe baza vechii definiții, cât și a celei noi.

Sarcini privind nivelurile minime ale rezervelor internaționale nete ale sistemului bancar

	Sarcina
	(în milioane \$ S.U.A.)
Stoc la :	
30 septembrie 1993	240
31 decembrie 1993 (sarcină indicativă)	219
31 martie 1994 (criteriu de performanță)	182
30 iunie 1994 (criteriu de performanță)	243
30 septembrie 1994 (criteriu de performanță)	276
31 decembrie 1994 (sarcină indicativă)	370

Rezervele internaționale nete privind activul rezervelor, mai puțin obligațiile (pasivul) asupra rezervelor.

Pentru scopurile programului, activul rezervelor va fi definit ca incluzând aurul monetar, disponibilitățile în D.S.T., poziția de rezervă la F.M.I. și disponibilitățile de valute liber convertibile ale B.N.R. și ale băncilor comerciale. Din activul rezervelor vor fi excluse : activele pe termen lung, activele exprimate în monede neconvertibile, metalele prețioase, altele decât aurul. Aurul monetar va fi evaluat la un preț scriptic de 362,18 dolari S.U.A. pe uncie. La 30 septembrie 1993, activul rezervelor internaționale ale sistemului bancar se ridică la 1.675 milioane dolari S.U.A., inclusiv aurul evaluat la 852 milioane dolari S.U.A.

Pentru scopurile programului, obligațiile asupra rezervelor se definesc ca obligații, exprimate în valute convertibile, ale B.N.R. și ale băncilor comerciale față de rezidenți, cu o scadență inițială de până la 1 an inclusiv obligații aferente creditelor primite de la F.M.I. și creditului rețut de la B.N.R., indiferent de scadență. La 30 septembrie 1993, pasivul rezervelor inter-

naționale ale României, așa cum este definit mai sus, se ridică la suma de 1.435 milioane dolari S.U.A.

Toate activele și pasivele exprimate în alte valute decât dolarul S.U.A., inclusiv D.S.T., vor fi transformate în dolari S.U.A. la cursurile de schimb față de dolar la 30 septembrie 1993. Orice modificare în definiția și evaluarea activului sau pasivului, precum și detaliile oricăror operații reprezentând vânzări, cum-

părări sau operațiuni de swap cu aur vor fi, de asemenea, comunicate reprezentanților F.M.I.

Sarcinile vor fi ajustate în sus cu suma cu care tragerile nete din împrumuturi externe pentru bugetul consolidat depășesc nivelurile specificate în anexa nr. III.

Îndeplinirea sarcinilor va fi urmărită pe baza datelor din conturile sistemului bancar, furnizate lunar Fondului de către B.N.R., în forma convenită.

ANEXA Nr. IX**Limitele pentru contractarea și garantarea de datorii externe**

Datorie externă contractată sau garantată	Limite maxime (în milioane \$ S.U.A.)	
	cu scadența între 1-5 ani	cu scadența între 1-12 ani
Cumulativ de la 30 septembrie 1993 până la :		
31 decembrie 1993 (indicativ)	60	220
31 martie 1994 (criteriu de performanță)	180	415
30 iunie 1994 (criteriu de performanță)	235	615
30 septembrie 1994 (criteriu de performanță)	290	810
31 decembrie 1994 (indicativ)	345	1.060

Limitele se aplică la contractarea și garantarea de datorii externe în monede convertibile de către bugetul consolidat, B.N.R., regiile autonome și băncile comerciale la care Guvernul sau F.P.S. are participare majoritară de capital, care au scadențe inițiale între un an și 12 ani. Referirea la bugetul consolidat se face conform definiției din anexa nr. III. Limitele nu se aplică la schimbările (modificările) în pasivul rezervelor internaționale, așa cum este definit acesta în anexa nr. VIII. Datoria care este sub incidența acestor limite va fi evaluată în dolari S.U.A. la cursul de schimb de la data la care contractul sau garanția intră în vigoare.

Încadrarea în aceste limite va fi urmărită pe baza datelor furnizate lunar F.M.I., în forma convenită, de către B.N.R. și Ministerul Finanțelor.

ANEXA Nr. X**Limitele datoriei externe pe termen scurt**

	Limite
	(în milioane \$ S.U.A.)
Datoria efectivă la 30 septembrie 1993	101
Datorie efectivă la data de :	
31 decembrie 1993 (indicativ)	80
31 martie 1994 (criteriu de performanță)	70
30 iunie 1994 (criteriu de performanță)	60
30 septembrie 1994 (criteriu de performanță)	40
31 decembrie 1994 (indicativ)	12

Limitele se aplică la volumul datoriei pe termen scurt, contractată sau garantată de bugetul consolidat (definit în anexa nr. III), B.N.R., regiile autonome și băncile comerciale în care statul are participare majoritară de capital, care are scadența inițială de până la 1 an inclusiv. Datoria pe termen scurt include toate obligațiile pe termen scurt, altele decât creditele de import obișnuite; soldurile aranjamentelor bilaterale de plăți sunt incluse în datoria pe termen scurt. Limitele nu se aplică pasivului rezervelor, așa cum este definit în anexa nr. VIII. Datoria care cade sub incidența acestor limite va fi exprimată în dolari S.U.A. la cursul de schimb de la data la care contractul sau garanția intră în vigoare.

Încadrarea în aceste limite va fi urmărită pe baza datelor furnizate lunar F.M.I. de către B.N.R. și Ministerul Finanțelor, în forma convenită.

ANEXA Nr. XI**Rezumatul criteriilor de performanță și reperelor cantitative și structurale****Criterii de performanță**

Limite pentru activele interne nete ale sistemului bancar

Niveluri minime pentru rezervele internaționale nete ale sistemului bancar

Limite pentru creditul net al sistemului bancar către bugetul consolidat

Limite pentru volumul datoriei externe pe termen mediu și lung, contractată sau garantată de datoria

Limite pentru datoria externă pe termen scurt

Limite pentru asumarea la bugetul consolidat a datoriei întreprinderilor către bănci și pentru emiterea de garanții guvernamentale la creditele bancare către întreprinderi

Neacumularea de plăți restante la datoria externă
Neintroducerea de restricții la schimbul valutar
practici valutare multiple sau restricții asupra importurilor în vederea sprijinirii balanței de plăți și nici intensificarea celor existente

Înființarea pieței valutare interbancare până la sfârșitul lunii aprilie 1994

Schiza bugetului consolidat pe 1994

Miliarde lei	Bugetul consolidat	din care :			Bugetul consolidat ca % din PIB
		Bugetul de stat și alte fonduri *)	Fondurile asigurărilor sociale	Fondul proprietății de stat	
Venituri totale	15.868,1 **)	9.852,8	4.581,2	408,0	29,6
Venituri curente	15.834,8	9.847,8	4.581,2	408,0	29,6
Venituri din impozite	15.079,7	9.700,0	4.398,3	—	28,2
Venituri din alte surse	755,1	147,8	182,9	408,0	1,4
Venituri din capital	33,3	5,0	—	—	0,1
Cheltuieli totale	17.804,1 **)	11.976,3	4.393,7	408,0	33,2
Cheltuieli curente	14.863,0 **)	9.773,8	4.393,7	173,8	27,7
Bunuri și servicii	6.114,9	4.892,7	248,3	—	11,4
Salarii	3.354,2	3.109,6	34,6	—	6,3
Alte bunuri și servicii	2.760,7	1.783,1	213,7	—	5,1
Alte cheltuieli curente	50,0	50,0	—	—	0,1
Subvenții	1.897,1	1.633,3	—	—	3,5
Transferuri	5.573,3 **)	2.001,7	4.145,4	142,2	10,4
Dobânzi	1.227,7	1.196,1	—	31,6	2,3
Cheltuieli de capital	2.667,5	1.961,7	—	201,4	5,0
Împrumuturi minus rambursări	273,6	240,8	—	32,8	0,5
Surplus (+)/Deficit (—)	—1.936,0	—2.123,5	—187,5	—	3,6

*) Cheltuielile din fondul de reevaluare a aurului și argintului vor fi zero în 1994.

***) Excluzând 716 miliarde lei care reprezintă transferul de la bugetul de stat.

EDITOR : PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, București, călea 13 Septembrie — Casa Republicii, sector
cont 30.98.12.301 B.C.R. — S.M.B.
Adresa pentru publicitate : Serviciul relații cu publicul și agenții economici, București,
str. Blanduziei nr. 1, sector 2, telefon 6.11.77.02.
Tiparul : Tipografia „Monitorul Oficial”, București, str. Jiului nr. 163, sector 1, telefon 6.68.55.58.